

**COMPARTIMENTUL
SOCIOLOGIA POLITICĂ**

**ASPECTE ALE COMBATERII TERORISMULUI PRIN
INTERMEDIUL ORGANIZAȚIILOR INTERNAȚIONALE DE
SECURITATE**

Marcel BENCHECI

Republica Moldova, Chișinău, Centrul Cercetări Strategice, Institutul Cercetări Juridice și Politice AȘM

Doctor în științe politice, cercetător științific superior

Diana BENCHECI

Republica Moldova, Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative

Doctor în politologie, conferențiar

Iulia GORINCIOI

Republica Moldova, Chișinău, Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative

Doctor în filosofie, conferențiar

The profound transformations at the beginning of the 21 century, characterized by political changes and the diversification of geostrategic interests, significantly influence the evolution of the international security system. The cutting-edge events in Ukraine and Syria show that it has a significant change, including the trends of strategic reconfiguration of partnerships between different international security organizations, depending on the interests and security objectives of the main actor. Also the major threat to security is terrorism. Under the international security system, international security organizations are the most complex forms of international government co-operation.

International organizations have become an important element of the international security system, especially after the Second World War, when their number began to rise considerably. Globally, the number of international organizations is particularly high, so it is difficult to determine the specific role which they play.

Transformările profunde operate la acest început de secol, caracterizate de modificările politice și diversificarea intereselor geostrategice, influențează semnificativ evoluția sistemului de securitate internațională. Evenimentele de

ultimă oră din Ucraina și Siria denotă că acesta cunoaște o modificare semnificativă, accentuându-se, inclusiv, tendințele de reconfigurare strategică a parteneriatelor dintre diferite organizații internaționale de securitate, în funcție de interesele și obiectivele de securitate ale principalilor actori, dar și de amenințarea majoră la adresa securității – terorismul. În cadrul sistemului de securitate internațională organizațiile internaționale de securitate sunt cele mai complexe forme de cooperare guvernamentală internațională.

Organizațiile internaționale au devenit un element important al sistemului securității internaționale, în special după cel de al doilea război mondial, când numărul acestora a început să crească considerabil. La nivel global, numărul organizațiilor internaționale este deosebit de mare, astfel încât este dificil a stabili rolul concret pe care acestea îl joacă (între anii 1945 și 1949 existau aproximativ 100 de astfel de organizații, iar în ultimii ani numărul lor se estimează a fi de patru ori mai mare) [1, p.223]. Semnificația și importanța acestor organizații ține de funcțiile pe care le îndeplinesc, de caracterul permanent sau provizoriu al acestora, de cooperarea voluntară creată pe baza acordurilor dintre state. Sarcinile acestora sunt orientate spre lupta împotriva terorismului, prevenirea conflictelor, soluționarea pașnică a disputelor, asigurarea coexistenței pașnice, susținerea reconstrucției politice, economice și sociale a părților implicate în conflict etc. Aplicând aceste criterii de selecție, constatăm că ONU, NATO, UE și OSCE reprezintă cele mai importante organizații internaționale de securitate.

Termenul „organizații internaționale” a intrat relativ recent atât în limbajul comun, cât și în cel științific. În a doua jumătate a secolului XIX, în literatura de specialitate erau utilizate adesea concepte precum „sindicat public internațional”, „birou internațional” sau „comisie internațională”. Sintagma „organizații internaționale” a fost introdusă în jurul anului 1867, în discursul științific al juristului scoțian James Lorimer, iar 13 ani mai târziu publicistul german Constantin Frantz afirma că federalismul reprezintă principiul în baza căruia își fac apariția organizațiile internaționale. Consacrarea definitivă a termenului se datorează lucrării lui Walter Schücking „Organizațiile lumii”, publicată în anul 1908 și ghidului „Uniunile internaționale publice” elaborat în 1911 de Paul S. Reinsch [2, p.5].

Organizațiile internaționale de securitate se disting de celelalte organizații prin faptul că își au originile în consensul statelor de a coopera în probleme privind reducerea violenței și asigurarea păcii și securității în lume, prin aplicarea unei largi game de acorduri și mecanisme. În sistemul internațional, organizațiile de securitate pot fi considerate comunități de securitate. Acest concept a fost dezvoltat în anul 1957 de savantul Karl Deutsch, care l-a definit drept un grup ce a devenit integrat, dobândind un simț al comunității însoțit de practici instituționale formale sau informale suficient de consolidate pentru a asigura activitatea pașnică a membrilor grupului pe o perioadă îndelungată de timp [3, p.34].

Problema terorismului este discutată actualmente la nivel înalt în cele mai cunoscute organizații internaționale, care propun noi abordări, concepții, căi și soluții de combatere a acestui flagel. În acest context se înscriu dezbaterea legate de combaterea terorismului internațional, de fenomenul migrației în Europa și de criza refugiaților, realizate în cadrul sesiunii de iarnă a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) desfășurate la Strasbourg, între 26 și 30 ianuarie 2015, eveniment la care a luat parte și delegația Parlamentului Republicii Moldova.

Actualele realități și tendințe strategice în securitatea globală și regională impun o interconectare a principalelor instituții de securitate, precum și o nouă filosofie în abordarea și soluționarea amenințărilor asimetrice. La acestea se adaugă dezvoltarea formelor de cooperare subregională și tendințele de dezvoltare a unor sisteme de management al crizelor, prin coordonarea organizațiilor cu responsabilități în domeniu (ONU, NATO, UE, OSCE).

Spre deosebire de alte organizații de securitate, care consideră fundamentale acțiunile militar-politice cu caracter preventiv, pentru ONU prioritare sunt acțiunile antiteroriste în limita sistemului instituțional internațional, a organizațiilor și dreptului internațional, preferate fiind măsurile social-economice, politice, cultural-psihologice și informaționale. La baza tuturor acțiunilor de acest tip ale ONU se află Carta Națiunilor Unite, ce are ca obiectiv principal menținerea păcii și securității internaționale.

Statutul ONU prevede un sistem universal de securitate colectivă, care este principalul instrument de menținere a păcii și de prevenire a războaielor. Rolul principal în organizație îi revine Consiliului de Securitate, a cărui responsabilitate fundamentală o constituie asigurarea păcii și securității internaționale prin soluționarea pașnică a disputelor și prin întreprinderea de acțiuni împotriva amenințărilor la adresa păcii, împotriva actelor de agresiune. Însă, mecanismul de aprobare a rezoluțiilor de către cele 15 state membre ale Consiliului de Securitate este unul dificil, în condițiile în care interesele geostrategice și politica externă ale acestora diferă, ceea ce duce la diminuarea eficienței organizației în planul asigurării securității internaționale. Un exemplu în acest sens este Rezoluția Palestiniană asupra unui Acord de pace cu Israelul propusă în decembrie 2014, și respinsă de Consiliul de Securitate al ONU, fiind înregistrate opt voturi în favoarea acestui proiect, două voturi împotriva și cinci abțineri, în contextul în care textul trebuia să obțină nouă voturi pentru a fi adoptat. Franța, China și Rusia, trei membri permanenți ai Consiliului, precum și Argentina, Republica Ciad, Republica Chili, Iordania, Luxemburg au susținut Rezoluția. Australia și Statele Unite, aliați apropiați ai Israelului, au votat împotriva Rezoluției. Cinci state - Marea Britanie, Lituania, Nigeria, Coreea și Ruanda - s-au abținut. Proiectul de Rezoluție prevedea un Acord de pace în termen de 12 luni și retragerea israeliană din teritoriile ocupate până la sfârșitul anului 2017 [4]. În timpul votului, Statele Unite nu ar fi trebuit să recurgă la dreptul de veto

conferit de statutul lor de membru permanent al Consiliului. Un veto american riscă să provoace furia aliaților arabi ai Statelor Unite în coaliția ce luptă contra jihadiștilor organizației Statul Islamic în Siria și Irak [5].

În ultimul timp se duc tot mai multe polemici privind eficacitatea ONU ca organizație de securitate, deoarece tot mai frecvent în prim-plan apar anumite divergențe între membrii organizației, în special în ceea ce privește principiile fundamentale ale păcii și securității internaționale: prevenirea proliferării armelor de distrugere în masă, combaterea terorismului internațional, criteriile pentru aplicarea forței și rolul Consiliului de Securitate, conceptul de „război preventiv”, rolul și statutul ONU într-o lume multipolară. Un șir de state, precum Germania, Japonia, India, Brazilia, intuiesc o reformare a sistemului ONU, deoarece organizația ar reflecta realitățile războiului rece, iar configurația mondială actuală, cu noi centre de putere, este radical diferită [6, p.108].

Aspirațiile ONU de a reforma atât principiile de bază, cât și propria structură organizațională, derivă din modificarea radicală a sistemului de relații internaționale, ceea ce zdruncină securitatea colectivă și subminează încrederea în răspunsurile colective la problemele și provocările comune. ONU ca organizație de asigurare a securității reprezintă un centru de coordonare a acțiunilor statelor în vederea stabilirii păcii și securității, fapt prevăzut în Statutul ONU și rezultat într-o serie de Rezoluții obligatorii pentru statele membre. Rezoluția 1377, adoptată de Consiliul de Securitate al ONU la 12 noiembrie 2001, conține concluziile întrunirii Consiliului la nivel ministerial, prilej cu care a fost adoptată Declarația asupra efortului global de combatere a terorismului, afirmând în Preambul că „actele de terorism internațional constituie una dintre cele mai grave amenințări la adresa păcii și securității internaționale în secolul XXI, constituind o provocare pentru toate statele și umanitate” [6].

Un important instrument al ONU de anihilare a acțiunilor teroriste este constituirea în anul 2001 a Comitetului de Combatere a Terorismului (CTC) compus din cele 15 state membre ale Consiliului de Securitate. Obiectivele CTC țin de implementarea stipulărilor Rezoluției 1373, precum: condamnarea finanțării terorismului, înghețarea imediată a conturilor persoanelor implicate în acte teroriste, suprimarea tuturor formelor de susținere financiară a grupurilor teroriste, schimbul de informații între guvernele statelor membre privind planificarea actelor teroriste sau organizațiilor teroriste, cooperarea interguvernamentală în cazul anchetei, extrădării, urmării penale a persoanelor implicate în acte teroriste, condamnarea asistenței tuturor acțiunilor teroriste.

În septembrie 2005, la propunerea Comitetului de Combatere a Terorismului, Consiliul de Securitate a adoptat Rezoluția 1624 (2005) privind incitarea la comiterea actelor teroriste și solicită statelor membre ale ONU să interzică prin lege o astfel de incitare, pentru a preveni un astfel de comportament. Toto-

dată, Rezoluția solicită statelor să-și continue eforturile internaționale de a consolida dialogul și înțelegerea între civilizații.

Un alt instrument al Consiliului de Securitate al ONU de contracarare a terorismului este Directoratul Comitetului Executiv al luptei împotriva terorismului (CTED) înființat în baza Rezoluției 1535 din 2004 în scopul susținerii activității Comitetului de Combatere a Terorismului și coordonării procesului de monitorizare a punerii în aplicare a Rezoluției 1373 (2001). CTED a devenit complet operațional în decembrie 2005. Prin Rezoluția S/RES/2129 din 2013 a Consiliului de Securitate mandatul CTED a fost prelungit până la finele anului 2017. CTED este divizat în două secțiuni: Biroul de evaluare și asistență tehnică, care, la rândul său, este divizat în trei grupuri geografice pentru a permite experților să se specializeze în anumite regiuni ale lumii și un Birou administrativ de informare.

Rezoluțiile adoptate de Consiliul de Securitate al ONU cu privire la terorism sunt elemente ale mecanismului de combatere a terorismului instrumentat de această organizație. Una dintre cele mai recente rezoluții – nr.2133 din 27 ianuarie 2014 – își reafirmă decizia prevăzută în Rezoluția 1373(2001), potrivit căreia toate statele își vor acorda asistență reciprocă, în cea mai mare măsură posibilă, în legătură cu investigațiile penale sau cu procedurile penale care implică finanțarea sau sprijinirea actelor de terorism; își reafirmă deciziile sale conform cărora toate statele vor preveni și suprima finanțarea actelor de terorism și se vor abține de la acordarea oricărei forme de sprijin, activ sau pasiv, entităților sau persoanelor implicate în acte de terorism, inclusiv prin suprimarea recrutării membrilor grupărilor teroriste și prin excluderea livrărilor de armament teroristilor; își reafirmă decizia din Rezoluția 1373 (2001), potrivit căreia toate statele vor interzice propriilor cetățeni sau oricăror persoane fizice ori juridice aflate pe teritoriul acestora de a pune la dispoziție, în mod direct sau indirect, orice fonduri, active financiare sau resurse economice ori financiare sau alte servicii aferente în beneficiul persoanelor care comit sau încearcă să comită, să faciliteze sau să participe la comiterea actelor de terorism sau în beneficiul entităților deținute sau controlate, în mod direct sau indirect, de astfel de persoane ori al persoanelor fizice și juridice care acționează în numele său în baza instrucțiunilor date; solicită tuturor statelor membre să împiedice teroriștii să beneficieze, în mod direct sau indirect, de plata răscumpărilor sau de concesiuni politice și să asigure eliberarea în condiții de siguranță a ostaticilor.

Pentru a spori și consolida activitățile antiteroriste stipulate în rezoluțiile ONU, la 8 septembrie 2006 statele membre s-au angajat într-o nouă etapă în eforturile lor de combatere a terorismului prin adoptarea Strategiei globale de combatere a terorismului. Adoptarea Strategiei îndeplinește angajamentul luat de liderii mondiali la Summit-ul ONU din septembrie 2005. Strategia, în forma unei rezoluții și a unui plan de acțiune anexat (A/RES/60/288), este un instrument unic la nivel mondial, care sporește eforturile naționale, regionale și internaționale de combatere a terorismului.

mului. Este pentru prima dată când toate statele membre au fost de acord cu o abordare strategică comună de combatere a terorismului, nu doar prin a transmite un mesaj clar că terorismul este inacceptabil sub toate formele și manifestările sale, dar și prin a întreprinde acțiuni distincte în mod individual și colectiv pentru prevenirea și combaterea acestuia, pentru a consolida rolul Organizației Națiunilor Unite în domeniul combaterii terorismului și a asigura respectarea drepturilor omului în lupta împotriva terorismului. Astfel, Strategia include o gamă largă de măsuri practice, gen consolidarea capacității de stat pentru a contracara amenințările teroriste și a coordona mai bine activitățile de combatere a terorismului în cadrul sistemului ONU.

Prin dezvoltarea sistemului de securitate colectivă comunitatea internațională este de acord să renunțe la aplicarea violenței și să asiste orice membru al ei în cazul în care un alt membru recurge la forță. Este un sistem care oferă o reacție puternică a comunității internaționale la orice încălcare a păcii internaționale, reacție îndreptată împotriva unui atac din interiorul comunității, ONU fiind un exemplu tipic pentru un astfel de sistem. Conform articolelor 41, 42 ale Cartei ONU, comunitatea internațională trebuie să exercite presiuni asupra celui care încalcă pacea, de la presiuni nemilitare până la aplicarea forței armate [7, p.17]. Cu toate acestea, în contextul actual observăm că ONU nu se grăbește să recurgă la forța armată pentru apărarea integrității teritoriale a Ucrainei, ci caută alternative pentru a proteja interesele tuturor elementelor sistemului de relații internaționale.

O organizație de securitate impunătoare este NATO, care deține un rol esențial în consolidarea securității euro-atlantice după încheierea războiului rece. Rolul politic al acesteia este în creștere, în mod special după adoptarea la Summit-ul de la Washington din 1999 a unui nou Concept strategic al Alianței. În noiembrie 1991 Declarația de la Roma a pus bazele stabilirii acestor relații dinamice pe un fundament instituționalizat, marcat de înființarea Consiliului de Cooperare Nord–Atlantică (decembrie 1991), care în mai 1997 se transformă în Consiliul pentru Parteneriat Euroatlantic (EAPC), marcând lansarea unei noi etape de cooperare. Adoptarea documentului fundamental al EAPC a semnalat hotărârea celor 44 țări participante în acel moment de a trece spre colaborarea comună, politică și militară la un nou nivel calitativ. Documentul a reafirmat angajamentul comun al țărilor membre de a consolida și extinde pacea și stabilitatea în zona euroatlantică. Valorile comune și principiile aflate la baza acestui angajament sunt stipulate în documentul cadru al Parteneriatului pentru Pace (PfP) [8].

Contribuția NATO la combaterea terorismului este întemeiată pe ideea că responsabilitatea fundamentală pentru desfășurarea acesteia aparține statelor membre. Abordarea de bază, subliniată în Concepția militară a NATO de apărare împotriva terorismului, aprobată în noiembrie 2002, include patru componente:

- antiterorismul, măsuri defensive pentru diminuarea vulnerabilității forțelor, cetățenilor și a proprietăților;
- managementul consecințelor, care presupune confruntarea și diminuarea efectelor unui atac terorist imediat ce acesta a fost săvârșit;
- contraterorismul, principalele acțiuni ofensive în care NATO va avea rol conducător sau de sprijin, inclusiv în cazul unor operațiuni psihologice și de informare;
- cooperarea militară cu statele membre, partenere și cu alte țări, precum și coordonarea cu alte organizații internaționale, ca Uniunea Europeană, Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa și Organizația Națiunilor Unite.

Discuția inițială asupra rolului și misiunilor corespunzătoare ale NATO a scos în evidență două abordări diferite ale terorismului: abordarea terorismului ca „război” și abordarea terorismului ca „management al riscurilor”. Abordarea de tip război, susținută în special de Statele Unite, implică o mobilizare masivă de resurse într-un efort unitar, fiind acceptate unele limitări ale libertăților individuale și sacrificii. Unii experți europeni apreciază însă că nu este corect să se vorbească despre un război: terorismul poate fi învins numai dacă se acționează asupra temelii acestuia, ceea ce nu poate fi realizat prin aplicarea mijloacelor militare. Din acest punct de vedere, terorismul nu este un război care trebuie câștigat, el prezintă un risc periculos, de neevitat, care necesită a fi gestionat [9, p.447].

Readaptarea Alianței rămâne un proces actual, conceptul de transformare devenind forța coordonatoare a eforturilor de a face ca NATO să devină o organizație mai relevantă, utilă și eficientă. Comandamentul Aliat pentru Transformare (CAT) este motorul pentru transformarea militară a Alianței. Obiectivul CAT este de a determina NATO și statele membre să-și direcționeze forțele, acțiunile și organizațiile spre realizarea cerințelor Alianței în sec. XXI.

În prezent, NATO cunoaște o perioadă de tranziție, determinată de necesitatea de a-și revizui rolul său în cadrul sistemului de securitate internațională. Aceasta ca urmare a pretențiilor sale de a fi considerate cea mai importantă organizație de securitate din lume, caracterizată prin modificări de substanță la nivelul conducerii strategice. Ea urmează să-și adapteze misiunile și capacitățile sale la noile realități, având în vedere că noile riscuri și provocări necesită alianțe strategice și soluții pe termen lung.

În agenda Summit-ului de la Istanbul din anul 2004 problematica terorismului a ocupat un spațiu amplu, subliniat fiind faptul că Alianța oferă o dimensiune transatlantică esențială riposteii la amenințarea acestuia și aprobând un ansamblu consolidat de măsuri ce vizează contribuția individuală și colectivă a statelor la combaterea acestui flagel, care cuprinde: ameliorarea cooperării comunitare în domeniul informațiilor, susținerea fermă a pregătirii Batalionului NATO multinațional de apărare chimică, biologică, radiologică și nucleară

(CBRN), acordarea suportului pentru protecție în cazul evenimentelor majore, fiind puse la dispoziție avioane ale forțelor aeriene ale NATO de detecție îndepărtată și de control, continuarea unor eforturi clar definite în cadrul operațiunilor din Balcani și Afganistan pentru a împiedica reapariția terorismului, dezvoltarea noilor tehnologii de apărare împotriva acestuia, sporirea cooperării cu partenerii și punerea în aplicare a Planului de acțiune referitor la acțiunile civile de urgență și a Planului de acțiune al Parteneriatului contraterorismului, continuarea activă a consultărilor și schimburilor de informații cu UE, cooperarea continuă cu alte organizații internaționale și regionale [10, p.188].

Pe parcursul evoluției sale NATO și-a recunoscut drept imperativ necesitatea extinderii sale, elaborând în acest sens diferite tehnici și strategii. Atît prin Tratatul de la Washington, cât și prin Declarația Summitului de la Chicago din anul 2012, NATO își reafirmă angajamentul ferm de a păstra deschisă ușa Alianței pentru toate democrațiile europene, care îndeplinesc standardele de aderare, deoarece extinderea contribuie la obiectivul acesteia de a asigura libertatea și pacea în toată Europa. Inițiativa NATO pentru Europa de Sud-Est (SEEI) și Planul de acțiune NATO pentru aderare, Membership Action Plan (MAP), lansate în aprilie 1999 la Summit-ul NATO de la Washington, se refereau la criterii precise pe care statele candidate la integrarea în Alianță urmau să le îndeplinească în perioada de preaderare, în domeniile politic, economic, militar, legate de resurse, securitate și în cel juridic. Obiectivele inițiativei privind intensificarea relațiilor cu partenerii NATO și extinderea spectrului de subiecte pentru dialog și asistență au fost incluse în Mecanismul IPAP (Planul individual de acțiuni de parteneriat) lansat în anul 2002 la Summit-ul de la Praga și reprezintă o parte a unui șir de adaptări și inovații ale procesului de evaluare a Consiliului Parteneriatului Euro-Atlantic (EAPC) și al Parteneriatului pentru Pace. Conceptul Strategic al NATO, adoptat la Lisabona, în cadrul Summit-ului din 19-20 noiembrie 2010, constituie un factor care declanșează transformări importante în abordarea securității și apărării la nivelul Alianței, luată ca macrostructură a țărilor membre, în mod independent ori pe regiuni geografice. În același timp, reconsiderări importante sunt de așteptat și din partea tuturor statelor din afara Alianței, indiferent de rolul acestora sau de dispunerea în raport cu spațiul euroatlantic. Sunt influențate și organismele internaționale de securitate, globale ori regionale, precum ONU, UE, OSCE.

În vederea sistematizării și organizării tuturor formelor de interacțiune dintre parteneri și NATO, ca răspuns la amenințarea terorismului, a fost elaborat Planul de Acțiune al Parteneriatului pentru Combaterea Terorismului (PAP-T). Planul include măsuri vizând: intensificarea consultărilor și a schimbului de informații, consolidarea capacității de a combate terorismul (planificarea forțelor, cooperarea în domeniul armamentelor etc.), asistență pentru eforturile partenerilor vizând combaterea terorismului, combaterea eficientă a terorismului, conso-

lidarea cooperării. Pentru prevenirea atacurilor teroriste multiregionale trebuie inițiate mecanisme de cooperare, care să acopere zona din Asia Centrală până la Mediterană. NATO dispune de marele avantaj că beneficiază de așa mecanisme ca: EAPC, PfP și Dialogul Mediteranean. Pentru a eficientiza aceste mecanisme, este necesar a le face mai atractive pentru parteneri, aceasta constituind o preocupare a NATO, reflectată inclusiv în deciziile de la Praga, care vizează adaptarea parteneriatului și dezvoltarea unor relații de cooperare [11, p.143].

Intervenția umanitară constituie un alt subiect pe care NATO îl are de soluționat atunci când comunitatea internațională sesizează încălcări grave ale drepturilor omului într-un anumit stat, mai ales atunci când evenimentele se produc în apropierea spațiului aliat de securitate. Implicarea NATO din punct de vedere militar pe baza unui mandat al ONU în soluționarea unor conflicte, crize umanitare se situează în afara ariei de responsabilitate a aliaților atunci când interesele de securitate ale Alianței sunt afectate. Acesta este un imperativ cuprins în noul Concept Strategic al NATO. Operațiunile militare aeriene din Libia, împotriva forțelor loiale lui Muammar Gadafi, începuse la 31 martie 2011, reprezintă un exemplu al modului în care Alianța a fost angajată în soluționarea unor probleme de securitate în conformitate cu rezoluțiile ONU, atunci când acestea au apărut în apropierea spațiului de securitate aliat.

Transformarea NATO într-un instrument eficace de luptă împotriva terorismului nu înseamnă că în viitor instituția va deveni o organizație mondială antiteroristă. Aceasta deoarece, pe de o parte, scopul este mult prea complex pentru o singură organizație, iar, pe de altă parte, Alianța are și alte obiective direcționate spre asigurarea securității, guvernării, reconstrucției și dezvoltării statelor care prezintă pentru ea interes, precum Afganistanul.

Actorii internaționali principali implicați în Afganistan: Statele Unite, NATO și Națiunile Unite au atins un punct negativ, problemele existente nefiind soluționate, continuând astfel să submineze eforturile depuse de ei în această țară. În lipsa unei strategii productive a Forței de Coaliție, insurgența talibană este privită ca o problemă locală care trebuie rezolvată la nivel local, nefiind luată în considerare dimensiunea națională, iar combatanții talibani sunt caracterizați ca fiind înapoiți și organizați în grupuri dispersate [12, p.173].

Deși NATO duce o activitate amplă și unificată privind asigurarea securității globale și cooperarea contrateroristă, aceasta nu scutește organizația de posibilitatea apariției unor neînțelegeri între statele membre. Spre exemplu, relația transatlantică a fost afectată de poziția diferită a SUA și a principalelor state europene membre ale NATO în problema irakiană. O situație de dezacord a apărut și în cazul preluării operațiilor militare aeriene în Libia: chiar dacă statele aliate au aprobat în unanimitate faptul că două state membre ale NATO importante – Germania și Turcia – nu au participat la acțiunile militare desfășurate în Libia, aceasta demonstrează că în cazul unor operații umanitare desfășurate în

afara zonei de responsabilitate pot fi situații în care Alianța nu poate conta pe toate forțele și mijloacele de care dispune.

Alte dispute la nivel internațional au survenit în cazul plasării scutelor antirachetă pe continentul european și cel asiatic. În acest sens, experții militari americani au apreciat că principalele amenințări la adresa securității euroatlantice ar putea surveni din partea Iranului și Coreii de Nord, iar SUA va amplasa componente ale scutului antirachetă și pe continentul asiatic în Coreea de Sud și în Taiwan. Decizia de a amplasa rachete pe continentul european a provocat reacții negative din partea Federației Ruse, dar și dezacorduri între unele state membre ale NATO. Astfel, prim-ministrul Cehiei Mirek Topolanek și omologul său slovac Robert Fico au demonstrat poziții diametral opuse în raport cu planurile SUA de a amplasa în Europa Centrală componente ale sistemului lor național de apărare antirachetă. Robert Fico a subliniat că acest proiect trebuie examinat în formatul NATO – UE – Rusia și trebuie să se țină cont de poziția Rusiei [13].

Dacă în anii '90 ai sec.XX cooperarea și dialogul instituționalizat s-au manifestat în mod aparte la nivelul NATO și ONU, mai ales prin intermediul Consiliului de Securitate, care a deținut un rol important în dialogul internațional pe problematica securității și stabilității mondiale, precum și al OSCE, care s-a manifestat vădit în mod special în domeniile diplomației, prevenirii conflictelor, managementului crizelor și reabilitării post-conflict, atunci la începutul secolului XXI un rol semnificativ pe lângă cele menționate îl are și UE.

În prezent, Europa prin vocea instituțiilor comunitare responsabile cu securitate și apărare, dar și prin atitudinea oficială a Alianței Nord-Atlantice, care include 28 de state de pe continent, este tot mai preocupată de consolidarea securității sale în raport cu un eventual atac prin surprindere din partea unui stat condus de fundamentalisti islamici sau din partea unor rețele teroriste, aparținând extremismului religios, care ar putea intra în posesia unor arme de distrugere în masă [8, p.3].

Uniunea Europeană este cea care a generat nu doar un nivel ridicat de dezvoltare economică pe continent, ci și o nouă abordare a securității, întemeiată pe soluționarea pașnică a disputelor și pe cooperarea internațională multilaterală prin intermediul unor instituții comune. În ultimul timp securitatea exercită un impact mai semnificativ asupra conceptului de securitate internă în cadrul Uniunii Europene. Despre conceptul de securitate internă a Uniunii Europene se afirmă că reprezintă un concept de o mare complexitate, încă nedefinit și dificil de implementat. În cadrul Uniunii Europene relațiile dintre securitatea internă și externă a statelor reprezintă un concept care este adesea denumit securitate intermestică [14]. Componentelor de securitate externă comună (PESC și PESA) le corespunde și o componentă de securitate internă, configurată într-o manieră marcată de coerență în Tratatul de la Lisabona.

În decembrie 2003 Uniunea Europeană a adoptat propria Strategie de Securitate ce completează obiectivele Tratatului de la Maastricht, fiind luată în calcul premisa că UE este un actor global. În consecință, aceasta ar trebui să fie gata să-și asume responsabilități în domeniul securității globale. Potrivit uneia dintre premisele de la care pornește Strategia Solana, așa cum mai este numită Strategia de Securitate Europeană, riposta la riscurile, pericolele și amenințările la adresa securității europene trebuie adaptată fiecărui tip al acestora, aplicându-se o strategie multifacetată și o abordare comprehensivă, unul dintre principalele obiective ale căreia este lupta împotriva terorismului. Uniunea Europeană condamnă toate actele de terorism ca fiind nejustificate și de natură criminală, indiferent de motivație, forme și manifestări.

În opinia unor cercetători, în prezent în lupta contraterorismului UE este chiar mai viabilă decât NATO, dat fiind capacitatea acestei organizații de a transfera deciziile adoptate direct sub jurisdicția statelor sale membre și capacitatea de a oferi o gamă largă de instrumente antiteroriste, în plan financiar, economic, diplomatic, militar și uman [15, p.24]. Mai mult ca atât UE încearcă să substituie unele din atribuțiile de apărare ale NATO. Astfel, UE prin intermediul Politicii Europene de Securitate și Apărare PESA a realizat un șir de operațiuni internaționale de succes. Spre exemplu, în martie 2003 o forță a UE a substituit forța NATO din Macedonia, acțiune ce fusese planificată pentru anul 2002, dar care a fost respinsă pe o perioadă nedeterminată din cauza obiecțiilor Greciei. La mijlocul anului 2003 UE a întreprins o intervenție reușită în Republica Congo pentru a restabili acolo ordinea.

Terorismul în UE trebuie abordat din perspectiva globală a mediului internațional de securitate. Acest lucru se impune cu atât mai mult cu cât organizațiile teroriste care fac propagandă în țări terțe folosesc UE drept bază de recrutare a noilor membri, Al-Qaeda fiind mai mult decât un exemplu. În opinia noastră, Europa constituie pentru terorism un veritabil teatru de acțiune, regiunea central-europeană fiind expusă în mod particular acestui atac, atât din considerente de ordin geografic, cât și din motivații de ordin politic.

Politica de Securitate și Apărare Comună este un element distinct al Politicii Externe și de Securitate Comună a Uniunii Europene, care sesizează aspectele de apărare și militare. Această politică reflectă aspirațiile Uniunii Europene de a asigura securitatea comună prin cooperare multilaterală în cadrul organizației și cu participarea partenerilor din exterior. Strategia Europeană de Securitate, document cadru al PSAC aprobat în anul 2003, recunoaște multitudinea pericolelor la adresa securității europene și pornește de la ideea că niciun stat nu este capabil să riposteze de unul singur problemelor complexe actuale. În acest context, Politica de Securitate și Apărare Comună oferă un cadru și posibilități de participare statelor care nu sunt membre ale UE sau NATO. PSAC constituie

de facto o continuare a Politicii Europene de Securitate și Apărare (PESA) lansate în decembrie 1998.

Organismele europene cu competențe și responsabilități în domeniul prevenirii și combaterii terorismului sunt: Directoratul de Securitate al Comisiei Europene care funcționează în cadrul Directoratului General pentru Administrație și Personal al Comisiei Europene, fiind înființat prin Decizia acestui organ din 1 decembrie 2001. În cadrul acestui Departament funcționează Unitatea de Prevenire și Inspecție, care are ca atribuții în domeniul antiterorismului realizarea evaluărilor asupra amenințării lor generate de organizațiile teroriste la adresa sediilor și funcționarilor instituțiilor europene și asigurarea contactelor cu serviciile partenere. Unitatea reprezintă Comisia în cadrul Grupului de lucru antiterorism - Terrorism Working Group (TWG) și al Grupului de coordonare antiteroristă (GOTER). După atentatele de la Madrid din anul 2004 i-a fost atribuită funcția de coordonator al problemelor privind terorismul, care se află sub autoritatea Înalțului Reprezentant al UE pentru Politică Externă și de Securitate Comună.

Posibilele reacții la nivel politic pe care Uniunea Europeană le are în raport de eventualele amenințări teroriste și posibilele sancțiuni aplicabile în cazul unor acte teroriste sunt elaborate de Grupul de lucru antiterorism și de Grupul de coordonare antiteroristă din cadrul pilonului Justiție și Afaceri Interne (III – JAI). Experții acestor grupuri realizează evaluări ale sistemelor naționale de prevenire și combatere a terorismului. Grupul de lucru antiterorism este constituit din reprezentanți ai ministerelor de interne din statele membre. Această structură are în atenție o serie de aspecte interne din fiecare stat membru privind terorismul care prin corelare conduc la identificarea unor măsuri bilaterale, regionale sau chiar la nivelul tuturor statelor membre. Evaluările TWG sunt transmise „Comitetului pentru Articolul 36 al Tratatului” (CATS), care, la rândul său, informează Consiliul JAI. În ce privește Grupul COTER, acesta având reprezentare, atât din partea statelor membre, cât și a Comisiei Europene, elaborează evaluări regionale și politici de combatere a terorismului pe care le transmite Comitetului Politic și de Securitate al UE (COPS). La rândul său, COPS informează Consiliul de Afaceri Generale și Relații Externe, propunând inclusiv direcții de acțiune. Anterior înființării postului de coordonator al UE pentru combaterea terorismului, cooperarea dintre COTER și TWG era firavă, fiind prevăzut doar un schimb minim de opinii în cadrul întrunirilor bianuale. Actualmente, coordonatorul este delegat cu gestionarea activității celor două structuri, racordând permanent politicile de combatere a terorismului propuse de COTER la evaluările și măsurile prevăzute de TWG.

Și la nivelul Comisiei Europene funcționează structuri similare celor funcționale în cadrul Consiliului, respectiv: Direcția Generală pentru Relații Externe (DG RELEX) – pilonul II; Direcția Generală de Justiție și Afaceri Interne (DG JAI) – pilonul III. După atentatele de la Madrid din anul 2004, statele membre UE au decis extinderea atribuțiilor SITCEN (Centrului Întrunit pentru Si-

tuații de Criză), prin completarea acestora cu componenta analiza informațiilor din sfera antiteroristă, iar EUROPOL deține și Forțele Speciale de Combatere a Terorismului (Counter Terrorism Force – CTTF), care au în competență acordarea de asistență departamentelor de specialitate în ce privește realizarea unei analize strategice și operaționale, prevenirea și combaterea finanțării structurilor teroriste, recrutării și modului de operare.

Deși la 4 septembrie 2001 (doar cu câteva zile înainte de atacurile teroriste de la New York și Washington) Uniunea Europeană adoptase o Rezoluție asupra terorismului, aceasta avea în vedere mai degrabă „vechiul” terorism, intern, și mai puțin „noul” terorism, transnațional, bazat pe celule active, grupări afiliate și rețele de sprijin larg diseminate, al cărui prim exponent îl reprezintă gruparea teroristă Al-Qaeda și rețeaua care gravitează în jurul acesteia [15, p.28].

Astăzi, când nu mai puțin de 12,2-15 milioane de musulmani locuiesc permanent în spațiul Uniunii Europene, aspectele relaționate islamului nu mai sunt doar o problemă de politică externă, ci au devenit probleme de soluționat pe agenda politică internă atât a Uniunii Europene, cât și a majorității statelor europene. Creșterea numerică fără precedent înregistrată de comunitățile islamice din spațiul european a transformat islamul în cea de a doua religie ca număr de adepți din Europa după creștinism [16, p.2].

În cadrul structurilor europene au loc o serie de reuniuni la nivel de miniștri de externe, de interne și organe de justiție, în cadrul cărora se ajunge la concluzia că este necesar un angajament pentru sporirea cooperării la nivelul serviciilor de securitate și al organelor de poliție pentru a face schimb de informații cu privire la organizațiile extremiste care operează în Europa. La nivelul Uniunii Europene Declarația de luptă împotriva terorismului transmite un mesaj ferm de cooperare împotriva terorismului. Cooperarea evoluează depășind sistemul hegemonic; ea poate fi constituită și în absența parteneriatului cu SUA, în diverse domenii, cum ar fi, spre exemplu, Protocolul de la Kyoto privind schimbările climatice.

Comisia Europeană a prezentat la 28 aprilie 2015 Agenda europeană privind securitatea pentru perioada anilor 2015-2020, care prevede combaterea amenințărilor la adresa securității, lupta împotriva terorismului, a criminalității organizate și informatice. În ședința din iunie 2014 Consiliul European a invitat Comisia să revizuiască Strategia de Securitate Internă a Uniunii Europene din anul 2010 și s-o actualizeze până la mijlocul anului 2015, dorindu-se, la solicitarea ulterioară a Parlamentului European, o strategie inovativă, flexibilă la schimbări, unitară, ce ar viza principalele amenințări la adresa securității, precum: traficul de persoane, crima organizată, criminalitatea informatică, spălarea de bani și corupția.

În scopul creării condițiilor favorabile pentru ca serviciile de informații militare ale statelor membre ale Uniunii Europene să poată contribui inevitabil cu produse de intelligence a fost înființat Centrul Întrunit pentru Situații de criză (SITCEN). Completat atât cu personal civil, cât și militar, Centrul furnizează informații curente și avertizări timpurii asupra evenimentelor și situațiilor, care ar putea avea repercusiuni semnificative asupra Politicii Externe și de Securitate Comune, prin rapoarte înaintate Înalțului Reprezentant, precum și altor organisme specializate în managementul crizelor. SITCEN este de asemenea singurul punct de contact operațional permanent între Înalțul Reprezentant, colaboratorii apropiați ai acestuia, centrele de evaluare sau celulele de criză similare aflate în interiorul sau în afara UE [17, p.168].

La momentul actual, viitorul Uniunii Europene ca organizație de securitate și apărare este pus sub semn de întrebare și în acest sens trei opțiuni par să fie valabile. Prima constă în păstrarea UE în calitate de soft power de talie medie într-o lume în permanentă schimbare în care opțiunile hard power sunt în ascensiune în Orient și în Asia de Sud. Riscul pentru UE legat de această opțiune este de a deveni o organizație regională și tot mai mult marginalizată în asigurarea securității globale. A doua opțiune este o descreștere a ambițiilor internaționale ale UE, susținută de un mediu economic și financiar dur, cu riscul pentru ea de a deveni o putere dominată în domeniul securității. A treia opțiune ar fi crearea unui aparat de securitate și apărare europeană bine consolidat, capabil să se angajeze mai insistent pe scena mondială. Această opțiune la moment este desconsiderată de statele membre, care se confruntă cu constrângeri financiare și politice pe plan intern.

În raport cu atribuțiile diferitelor structuri informative ale UE, pot fi identificate cel puțin patru domenii prioritare la nivelul UE în combaterea terorismului:

- dezvoltarea capacității de colectare a informațiilor – slaba capacitate tehnică a unor state membre de a colecta informații restricționează considerabil abilitatea acestora de a furniza sprijinul informativ solicitat în diversele domenii de acțiune ale UE;

- asigurarea protecției civile și acțiunile umanitare – principala deficiență este legată de lipsa unui sprijin informativ real în acest domeniu din partea agențiilor naționale de securitate, fapt ce diminuează capacitatea de acțiune a Comisiei Europene, care gestionează această problemă;

- elaborarea unei politici europene de informații prin crearea unei Agenții Europene de Informații, a Serviciului European de Informații și Securitate – la etapa incipientă de organizare, structurile astăzi existente nu reușesc să răspundă necesităților UE privind obținerea unui sprijin informativ extern în procesul de luare a deciziilor;

- sporirea capacității de acțiune a Uniunii Europene – UE nu poate acționa eficient întru combaterea unor fenomene din cauza incompatibilității unor reglementări comunitare cu cele ale țărilor nemembre [18, p.428].

Cea mai consistentă instituție regională de securitate din Europa, care acoperă aria geografică de la Vancouver până la Vladivostok (incluzând Canada și SUA) și care joacă un rol important în procesul de promovare a păcii și stabilității, de a consolidarea securității mondiale, este Organizația de Securitate și Cooperare din Europa (OSCE).

OSCE este o organizație regională la nivel european și a fost înființată în anul 1994, scopul acesteia rezidă în asigurarea contactelor și cooperarea dintre țările europene în deplină egalitate. În prezent organizația întrunește 57 de state din Europa, Asia Centrală și America de Nord. Mongolia a devenit stat participant în decembrie 2012, iar Libia a solicitat recent statutul de Partener al OSCE. Organizația a fost înființată din necesitatea de a forma o punte de legătură dintre Est și Vest. Activitatea OSCE se axează pe valorificarea principiilor fundamentale ale relațiilor interstatale și constă în restaurarea stabilității și păcii în zonele de tensiune, consolidarea valorilor comune, asistarea statelor membre în edificarea unei societăți democratice civile bazate pe statul de drept și prevenirea conflictelor locale.

Faptul că orice acțiune a OSCE este întemeiată pe interacțiunea dintre dimensiunea politico-militară, economică și de mediu este un indicator al abordării cuprinzătoare a securității. La etapa actuală OSCE se află în faza de definire a identității de securitate europeană, în care intervin patru elemente: geopolitic, funcțional, normativ și operațional. Avantajele OSCE rezidă în participarea pe bază de egalitate a tuturor țărilor partenere, conducându-se de principii, norme, valori și standarde comune; aceleași instrumente, mecanisme și experiență unică în domeniul diplomației preventive [19].

Modificările operate în domeniul ce ține de securitatea internațională au dus și la o schimbare de atitudine la nivelul OSCE. Astfel, reuniunea informală a miniștrilor de externe ai statelor membre ale OSCE (iunie 2009, Corfu, Grecia) a fost marcată de stabilirea cadrului organizațional de analiză a posibilităților de revizuire a arhitecturii de securitate europeană, reconfirmând deschiderea statelor participante spre dialog, chiar dacă nu s-a soldat cu rezultate notabile, în principiu din cauza poziției lipsite de flexibilitate a Federației Ruse, care și-a reiterat indignarea în raport cu extinderea NATO și, în particular, din cauza ineficienței actualei arhitecturi de securitate și a OSCE. În final s-a ajuns la consens în vederea continuării dialogului asupra propunerilor Federației Ruse referitoare la o nouă arhitectură de securitate care să ia în calcul dimensiunile OSCE: politico-militară, economică, mediul și dimensiunea umană. Adițional, au fost avansate un set de inițiative, precum abordarea „propunerii Medvedev” pe baza reafirmării conceptului de securitate comprehensivă și indivizibilă și a cooperării

de la Vancouver la Vladivostok după principiul „celor 3 R” – „a reconfirma”, „a revizui”, „a restaura”. Totodată, intensificarea interacțiunii organizațiilor din zona de interes a OSCE cu responsabilități în domeniul securității urma să aibă la bază „Planificarea pentru cooperarea în domeniul securității” (1999) și „Strategia de la Maastricht” (2003).

Misiunile în teren ale OSCE reprezintă un element-cheie în gestionarea crizei, a conflictelor și în asigurarea securității. Mandatul unei misiuni este decis de Consiliul Permanent al OSCE, în consens cu toate statele membre și cu țara gazdă. Misiunile OSCE sunt răspândite în Europa de Sud-Est (Albania, Bosnia-Herțegovina, Kosovo, Serbia, Skopje), Caucaz și în Asia Centrală.

O relevanță importantă pentru noi au misiunile OSCE din Europa de Est – Republica Moldova și Ucraina. Spre exemplu, la 21 martie 2014 în contextul conflictului din Ucraina, Consiliul Permanent al OSCE a adoptat Decizia de a desfășura o misiune specială de monitorizare în țară, formată din observatori internaționali care să colecteze informații și să raporteze situația din domeniul securității. Potrivit unui document publicat la 14 mai 2014, formele de angajare a OSCE în Ucraina sunt misiunea specială de monitorizare (în desfășurare, pe tot teritoriul Ucrainei), misiunea de monitorizare a alegerilor prezidențiale, programate la 25 mai (în desfășurare, în toată țara), misiunea de evaluare a respectării drepturilor omului (18 martie - 12 mai 2014, în mai multe orașe, inclusiv Simferopol - Crimeea), proiectul de dialog național (10 martie-30 aprilie 2014, în cinci zone: Odesa, Harkov, Lugansk, Dnepropetrovsk, Donețk și Lvov).

Evaluând rolul NATO, ONU, UE și al OSCE în asigurarea stabilității sistemului securității internaționale, nu putem să nu abordăm și impactul unor organizații regionale asupra întregului sistem internațional, precum Comunitatea Statelor Independente, Organizația Tratatului de Securitate Colectivă (OTSC) și Organizația de Cooperare de la Shanghai (OCS).

Pentru contracararea influenței în creștere a SUA în spațiul postsovietic, cu precădere în zona Caucazului și a Asiei Centrale, dar și în zone geografice mai îndepărtate, cum ar fi cele din Golful Persic, Federația Rusă a reacționat prin intermediul a două organizații regionale - Organizația Tratatului de Securitate Colectivă (OTSC) și Organizația de Cooperare de la Shanghai (OCS). În acest sens, în anul 2007, la Summit-ul de la Dușanbe a fost semnat Protocolul privind cooperarea dintre aceste două organizații, care pune bazele unui nou bloc politico-militar.

Potrivit Concepției inițiatorilor apropierii dintre OTSC și OCS, scopul Protocolului urmează să fie crearea unui „NATO euroasiatic” de la Belarus până în China. Este semnificativ faptul că componența acestor două structuri apropiate coincide (în afară de Rusia, din OTCS fac parte Armenia, Belarus, Kazahstan, Kârgâstan, Tadjikistan și Uzbekistan, în timp ce în OCS se include China, iar Armenia și Belarus se exclud). Astfel, cele două structuri politico-militare, pe care Moscova le consideră ca instrumente de consolidare a influenței sale în

spațiul postsovietic, au stabilit pentru prima dată relații oficiale între ele. Grupul celor cinci, cunoscut și sub denumirea de „Shanghai 5”, a fost înființat la Shanghai la 26 aprilie 1996 și a reunit inițial Kazahstanul, Kârgâzstanul, China, Rusia și Tadjikistanul în scopul de a contribui la soluționarea pe cale pașnică a disputelor de frontieră din zonă, la combaterea terorismului internațional, a traficului ilegal de arme și droguri. Uzbekistanul a devenit membru cu drepturi depline al grupului în iunie 2001. Mongolia, Iranul, Pakistanul și India au statut de observator. La 14 iunie 2001, grupul s-a transformat în „Organizația de Cooperare de la Shanghai” și a pus accent pe cooperarea economică și pe combaterea terorismului de sorginte islamică. Organizația pentru Cooperare de la Shanghai a fost creată în formatul său actual în anul 2002 [20, p.99].

Organizația pentru Cooperare de la Shanghai are și rolul de a contracara influența NATO în regiune, obiectivul declarat fiind asigurarea securității statelor membre și a spațiului central-asiatic, adeseori asociat cu terorismul, separatismul și extremismul. În prezent, se constată o tendință de militarizare a organizației, concretizată în sporirea investițiilor în forțele armate și în creșterea numărului de exerciții militare întrunite, având drept principală motivație lupta împotriva terorismului islamist. De altfel, începând cu iunie 2001 OSC a depus eforturi susținute în lupta împotriva acestui flagel. În acest sens, OSC a adoptat documente, care au pus bazele politice, legale și instituționale pentru activitățile de combatere a terorismului.

Unul dintre aceste documente este Convenția de la Shanghai împotriva Terorismului, Separatismului și Extremismului, care a fost semnată la primul Summit al OCS în iunie 2001. Importanța crescândă a OCS - OTSC în spațiul eurasiatic constituie o manifestare a reconfigurării alianțelor strategice la nivel global, a re poziționării Federației Rusei în raport cu Statele Unite și Alianța Nord-Atlantică, precum și a noului statut economic, politic și militar al Chinei pe scena relațiilor internaționale.

De problematica terorismului se preocupă și Comunitatea Statelor Independente (CSI). Astfel, la 4 iunie 1999 statele membre ale CSI au semnat Acordul privind colaborarea statelor membre CSI în contracararea terorismului. Acordul prevede posibilitatea desfășurării activității realizate de structurile antiteroriste specializate ale unui stat pe teritoriul altui stat. Acordul a fost încheiat în scopul de a contracara acțiunile teroriștilor care se deplasează liber în spațiul CSI.

În același context, la 24 ianuarie 2005 la Moscova a fost adoptat un Plan de acțiune și de luptă împotriva terorismului pentru acel an, care de facto este o continuitate a unei cooperări de câțiva ani în acest domeniu între statele membre ale CSI. În virtutea experienței anterioare planul are ca prioritate cooperarea dintre statele CSI care să urmărească ca scop distrugerea surselor de finanțare a teroriștilor [21, p.259].

Organul permanent al CSI, menit să coordoneze acțiunile instituțiilor statelor membre în domeniul luptei cu terorismul internațional și cu elementele extremismului este Centrul Antiterorist al CSI. Atribuțiile acestuia sunt: prelucrarea informațiilor preluate de la instituțiile abilitate ale statelor membre ale CSI, coordonarea activităților în domeniile informațional analitic, științifico-metodic, planificarea și realizarea exercițiilor antiteroriste tactice și de comandă, menite să consolideze capacitățile operaționale ale serviciilor specializate în combaterea terorismului. Perspectivele intensificării luptei antiteroriste în cadrul CSI țin de coordonarea instrumentelor juridice pe termen lung și de eficientizarea măsurilor de luptă antiteroristă. Asăzi legislația multor state din cadrul CSI în domeniul luptei antiteroriste nu este unificată.

Concluzionăm că provocările terorismului invocă necesitatea ca organizațiile internaționale de securitate să adopte noi strategii de apărare împotriva noii amenințări globale - a războiului hibrid. Atenția acestor organizații de securitate trebuie să se concentreze asupra managementului și securității frontierelor, sporirii securității cibernetice, reformei sectorului de securitate în contextul amenințărilor transnaționale, criminalității transnaționale organizate și fenomenului migrației ilegale.

Deși organizațiile internaționale de securitate expuse aici unei analize detaliate trec printr-o perioadă caracterizată de necesitatea restructurării, importanța existenței și activității acestora pentru stabilitatea și securitatea lumii nu a scăzut, iar reformările strategice interne care se produc conduc la consolidarea statutului și rolului lor în cadrul sistemului de securitate internațională. Astfel sunt necesare acțiuni bine definite în vederea relansării credibilității și autorității marilor organizații internaționale de securitate, a căror capacitate de soluționare a disputelor apărute între state este nerezultativă, ceea ce a condus la extinderea terorismului.

Bibliografie:

1. Moștoflei C., Dolghin N. (coord.), Studii de securitate și apărare. Vol.1. – București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2005.
2. Rittberger V., Bernhard Z. International Organizations: Polity, Politics and Policies. - Hampshire, Palgrave Macmillan, 2006.
3. Pah P. Principalele organizații internaționale de securitate și rolul lor în organizarea și desfășurarea operațiunilor multinaționale. // Moștoflei C. (coord.). Politici și strategii în gestionarea conflictualității. Vol.4. - București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2008, p.33-48.
4. Consiliul de Securitate al ONU a respins acordul de pace cu Israelul propus de Palestina. <http://www.ziare.com/international/palestina/consiliul-de-securitate-al-onu-a-respins-acordul-de-pace-cu-israelul-propus-de-palestina-1340999> (vizitat la 27.11.2017)

5. Consiliul de Securitate votează contra rezoluției palestinieniene. <http://www.agerpres.ro/externe/2014/12/31/consiliul-de-securitate-voteaza-contra-rezolutiei-palestinieniene> (vizitat la 23.11.2017)
6. Security Council, Security Council Resolution nr.1377 – S/RES/1377/2001, Security Council meeting 4413, 12 noiembrie 2001, <http://www.un.org/Docs/scres/2001/sc2001.htm> (vizitat la 24.11.2017)
7. Controlul parlamentar al sectorului de securitate: principii, mecanisme și practici. Ghid practic pentru parlamentari. - București: Ziua, 2003.
8. Popa V., Dolghin N. NATO și UE. Determinări și finalități. - București, Editura Universității Naționale de Apărare 2004, http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/nato_%20si_ue_-_determinari%20si%20finalitati.pdf (vizitat la 23.11.2017)
9. Ionescu C. Forțele și mijloacele specifice luptei contrateroriste în zone de risc maxim, în situații de criză și război. // Moștoflei C. (coord.). Impactul evoluției relațiilor internaționale asupra mediului de securitate. - București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2010, p.445-452.
10. Mureșan M., Toma Gh. Provocările începutului de mileniu. - București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2003.
11. Popescu C. Nevoia de unitate și cooperare în gestionarea conflictualității – o nouă provocare pentru actorii principali ai mediului de securitate. // Moștoflei C. (coord.). Politici și strategii în gestionarea conflictualității, Vol.2. – București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2008, p.140-149.
12. Bajraktari Y., Rody P. Afghanistan: Changing the frame, changing the game. // Discussion Paper 09-02. - Harvard Kennedy School, Belfer Center for Science and International Affairs, 2002, p.10-19.
13. Secretarul General al ONU. Letter to the President of the UN General Assembly, 04 noiembrie 2003, <http://www.un.org/ga/58/documentation/list4.html> (vizitat la 26.11.2017)
14. Derghoukassian K. După doctrina Powell: Securitatea globală intermestică. Studiu prezentat la întâlnirea anuală a Asociației de Studii Internaționale, statul hawaian Honolulu. - Haiti, 05.03.2005, http://www.allacademic.com/meta/p69935_index.html (vizitat la 21.12.2017)
15. Winkler H.T. ș.a. Combating terrorism and its implications for the security sector. - Vallingby, 2005.
16. Pîntea Iu. ș.a. Perspectivele cooperării Republicii Moldova în cadrul Politicii de Securitate și Apărare Comună. - Chișinău: Bons Offices, 2011.
17. Petrescu S. Apărarea și securitatea europeană. - București: Editura Militară, 2006.

18. Moștoflei C. (coord.) Stabilitate și securitate regională. Vol.1. - București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2009.
19. Pop F. Organizația pentru Cooperare și Securitate în Europa, http://www.academia.edu/4124779/Organizatiile_internationale_2 (vizitat la 14.11.2017)
20. Moștoflei C. (coord.). Politici și strategii în gestionarea conflictualității. Vol.1. - București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2008.
21. Moștoflei C. (coord.). Politici și strategii în gestionarea conflictualității. Vol.4. - București: Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I”, 2008.

9.11.2017